

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

© Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2012. Această traducere a fost efectuată cu sprijinul Fondului fiduciar pentru drepturile omului al Consiliului Europei (www.coe.int/humanrightstrustfund). Nu obligă Curtea. Pentru mai multe informații, a se vedea referințele cu privire la drepturile de autor de la sfârșitul prezentului document.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour Européenne des Droits de l'Homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

MAREA CAMERĂ

CAUZA SERGEY ZOLOTUKHIN c. FEDERAȚIEI RUSE

(Cererea nr. 14939/03)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

10 Februarie 2009

Această hotărâre este definitivă, dar poate fi subiect al revizuirii editoriale.

În cauza Sergey Zolotukhin c. Rusiei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, întrunită în cadrul Marii Camere compusă din:

Jean-Paul Costa, *Președinte*,
Nicolas Bratza,
Françoise Tulkens,
Josep Casadevall,
Corneliu Bîrsan,
Karel Jungwiert,
Elisabeth Steiner,
Anatoly Kovler,
Stanislav Pavlovschi,
Egbert Myjer,
Dragoljub Popović,
Isabelle Berro-Lefevre,
Päivi Hirvelä,
Giorgio Malinverni,
Luis López Guerra,
Mirjana Lazarova Trajkovska,
Ledi Bianku, *judcători*,

and Michael O'Boyle, *Grefier adjunct*,

Deliberând în ședință închisă la 26 martie 2008 și 21 ianuarie 2009,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la ultima dată menționată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 14939/03) depusă împotriva Federației Ruse la Curte, în conformitate cu prevederile articolului 34 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”), de către un cetățean al Rusiei, dl Sergey Aleksandrovich Zolotukhin (“reclamantul”), la 22 aprilie 2003.

2. Reclamantul a fost reprezentat de către dl P. Leach și dl K. Koroteyev, avocați în cadrul Centrului European de Advocacy pentru Drepturile Omului. Guvernul Rusiei (“Guvernul”) a fost reprezentat de către dl V. Milinchuk, fost Agent Guvernamental al Federației Ruse la Curtea Europeană pentru Drepturile Omului.

3. Reclamantul a pretins, în temeiul articolului 4 al Protocolului nr. 7 că a fost judecat de două ori pentru aceeași infracțiune.

4. Cererea a fost repartizată Secțiunii Întâi a Curții (articolul 52 § 1 al Regulamentului Curții). În cadrul acelei Secțiuni, a fost constituită Camera care a examinat cauza (articolul 27 § 1 al Convenției), în conformitate cu prevederile articolului 26 § 1 al Regulamentului Curții.

5. La 8 septembrie 2005, cererea a fost declarată parțial admisibilă de către o Cameră a acelei Secțiuni compusă din următorii judecători: Christos Rozakis, Peer Lorenzen, Snezana Botoucharova, Anatoli Kovler, Khanlar Hajiyev și Sverre Erik Jebens și, de asemenea, Søren Nielsen, Grefierul Secțiunii.

6. La 7 iunie 2007, o Cameră a acelei Secțiuni compusă din următorii judecători: Christos Rozakis, Loukis Loucaides, Nina Vajić, Anatoli Kovler, Khanlar Hajiyev, Dean Spielmann și Sverre Erik Jebens și, de asemenea, Søren Nielsen, Grefierul Secțiunii, a conchis, în unanimitate, că a avut loc o violare a articolului 4 al Protocolului nr. 7 și a adoptat o hotărâre privind prejudiciul moral și cheltuielile de judecată.

7. La 5 septembrie 2007, Guvernul a cerut, în conformitate cu prevederile articolului 43 al Convenției și a articolului 73 al Regulamentului Curții, retrimiteră cauzei în fața Marii Camere. Un colegiu al Marii Camere a acceptat cererea la 12 noiembrie 2007.

8. Componența Marii Camere a fost determinată în conformitate cu prevederile articolului 27 §§ 2 și 3 al Convenției și articolului 24 al Regulamentului Curții.

9. Atât reclamantul, cât și Guvernul au prezentat observații scrise cu privire la fondul cauzei. În plus, au fost prezentate comentarii din partea Institutului de Instruire în Drepturile Omului al Baroului din Paris, în calitate de terț intervenient, care a fost autorizat de către Președinte să intervină în procedura scrisă (articolul 36 § 2 al Convenției și articolul 44 § 2 al Regulamentului Curții).

10. La 26 martie 2008, la Palatul Drepturilor Omului de la Strasbourg, s-a desfășurat audierea publică a cauzei (articolul 59 § 3 al Regulamentului).

Au compărut în fața Curții:

(a) *din partea Guvernului*

Ms V. MILINCHUK, Reprezentantul Federației Ruse la Curtea Europeană pentru Drepturile Omului,

Agent,

Ms I. MAYKE,

Ms Y. TSIMBALOVA,

Consilieri;

(b) *din partea reclamantului*

Mr P. LEACH,

Avocat,

Mr K. KOROTEYEV,

Consilier.

Curtea a audiat pledoariile dlui Leach, ale dlui Koroteyev și ale dlui Milinchuk.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

11. Reclamantul s-a născut în 1966 și locuiește în Voronej.

A. Evenimentele din 4 ianuarie 2002

12. Evenimentele, după cum au fost descrise de către părți și relatate în documentele relevante, s-au desfășurat în acea zi în următorul mod.

13. În dimineața zilei de 4 ianuarie 2002, reclamantul a fost adus la secția de poliție nr. 9 a Departamentului Ministerului Afacerilor Interne a sectorului Leninskiy din Voronej ("secția de poliție") cu scopul de a stabili modul în care a reușit să o ducă pe prietena sa, dra P., într-un complex militar închis.

14. La secția de poliție, reclamantul s-a aflat mai întâi în oficiul serviciului pașapoarte. El era beat și a abuzat-o verbal pe angajata biroului de pașapoarte, dra Y., și pe șeful departamentului de trafic rutier, căpitanul S. Reclamantul a ignorat muștrările și avertismentele adresate lui. După ce l-a îmbrâncit pe căpitanul S. și a încercat să plece, el a fost încătușat. Ofițerii de poliție au considerat că comportamentul reclamantului a constituit o contravenție administrativă de huliganism nu prea grav.

15. Reclamantul a fost dus în oficiul maiorului K., șeful secției de poliție. Maiorul K. a întocmit un raport privind conduita neregulamentară a reclamantului, după cum urmează:

"Acest raport a fost redactat de către maiorul K., șeful secției de poliție nr. 9, Voronej-45, pentru a înregistra faptul că, la 4 ianuarie 2002 la ora 9.45, dl Zolotukhin, care a fost adus la secția de poliție nr. 9 împreună cu dra P., pe care el a dus-o într-un complex militar închis, a rostit obscenități în adresa ofițerilor de poliție și a șefului [ilizibil], nu a răspuns muștrărilor, a ignorat cererile ofițerilor de poliție să înceteze încălcarea ordinii publice, a încercat să evadeze din clădirea poliției și a fost încătușat, prin urmare, el a comis contravenția administrativă prevăzută în articolele 158 și 165 al Codului RSFSR privind contravențiile administrative."

16. Căpitanul S. și locotenent-colonelul N. erau, de asemenea, prezenți în birou, în timp ce maiorul K. redacta raportul. Reclamantul l-a abuzat verbal pe maiorul K. și l-a amenințat cu violența fizică. El a încercat din nou să plece și a răsturnat un scaun.

17. După ce raportul a fost completat, reclamantul a fost dus într-un automobil pentru a fi transportat la Gribovskiy ROVD (secția de poliție

regională). Șoferul, dl L., maiorul K., locotenent-colonelul N. și dra P. se aflau în același automobil. Pe drum reclamantul a continuat să-l înjure pe maiorul K. și l-a amenințat cu moartea pentru intentarea procedurilor contravenționale împotriva sa.

B. Condamnarea contravențională a reclamantului

18. La 4 ianuarie 2002, Judecătoria sectorului Gribanovskiy a constatat vinovăția reclamantului pentru comiterea contravenției prevăzută de articolul 158 al Codului privind contravențiile administrative, în temeiul următoarelor fapte:

“Zolotukhin a înjurat în public și nu a răspuns avertizărilor.”

19. Reclamantul a fost condamnat la trei zile de detenție administrativă. Hotărârea indică că sentința nu era supusă recursului și era cu executare imediată.

C. Condamnarea penală a reclamantului

20. La 23 ianuarie 2002, o cauză penală a fost inițiată împotriva reclamantului fiind bănuț de comiterea, la 4 ianuarie 2002, în secția de poliție, a “actelor de huliganism, inclusiv opunerea rezistenței unui funcționar public aflat în exercițiul funcției sale de protecție a ordinii publice”, o infracțiune prevăzută de articolul 213 § 2 (b) al Codului penal. În ziua următoare, reclamantul a fost arestat. La 1 februarie 2002, două seturi de proceduri au fost inițiate împotriva reclamantului pentru alte acuzații.

21. La 5 aprilie 2002, reclamantul a fost pus oficial sub acuzație. Părțile relevante ale acuzației prevăd următoarele:

“În dimineața zilei de 4 ianuarie 2002, dl Zolotukhin a fost adus la secția de poliție nr. 9 a sectorului Leninskiy din Voronej pentru elucidarea circumstanțelor în care cunoscuta lui, dra P., a intrat pe teritoriul complexului militar închis Voronej-45. În biroul de pașapoarte de la secția de poliție nr. 9, dl Zolotukhin, care era în stare de ebrietate, a încălcat în mod flagrant ordinea publică, exprimând o clară lipsă de respect pentru comunitate, și a început să rostească cu voce tare obscenități în adresa celor prezenți în biroul de pașapoarte, și anume dra Y., un funcționar public în cadrul departamentului unității militare, și căpitanul S., șeful departamentului de trafic rutier în secția de poliție nr. 9; în special, el l-a amenințat pe cel din urmă, în capacitatea sa de ofițer de poliție în exercitarea funcției sale oficiale, cu represalii fizice. Dl Zolotukhin nu a răspuns cererilor oficiale ale căpitanului S. de a înceta încălcarea ordinii publice; a încercat să părăsească clădirea oficiului de pașapoarte, a opus rezistență în mod activ tentativelor de a preveni comportamentul său huliganic, a opus rezistență căpitanului S., împingându-l și îmbrâncindu-l și a împiedicat oficiul de pașapoarte să funcționeze normal.

Prin urmare, dl Zolotukhin s-a angajat în mod intenționat în acțiuni de huliganism, care constituie o încălcare flagrantă a ordinii publice, prin exprimarea clară a lipsei de

respect față de comunitate, însoțită de amenințarea aplicării violenței, combinată cu opunerea rezistenței unei persoane oficiale aflate în exercițiul funcției sale de protecție a ordinii publice; cele descrise mai sus reprezintă o infracțiune prevăzută de articolul 213 § 2 (b) al Codului penal.

În rezultatul comportamentului său huliganic, dl Zolotukhin a fost dus în oficiul maiorului K., șeful secției de poliție nr. 9, sectorul Leninskiy, Voronej, care era prezent în calitate sa oficială, pentru ca un raport de contravenție administrativă să poată fi redactat. În exercitarea atribuțiilor sale oficiale, K. a început redactarea raportului de contravenție administrativă în privința dlui Zolotukhin, în temeiul articolelor 158 și 165 al Codului RSFSR privind contravențiile administrative. Văzând că un raport de contravenție administrativă se redacta în privința sa, dl Zolotukhin a început să-l insulte în mod public pe K., rostind obscenități în privința lui în capacitatea acestuia de ofițer de poliție, în prezența locotenent-colonelului N., comandant asistent al unității militare 14254, și a căpitanului S., șeful departamentului de trafic rutier în secția de poliție nr. 9, prin aceasta aducând atingere intenționat onoare și demnitatea unui ofițer de poliție. Dl Zolotukhin a ignorat în mod deliberat cererile repetate ale maiorului K. de a pune capăt încălcării ordinii publice și a comportamentului insultător. Apoi dl Zolotukhin a încercat să părăsească oficiul șefului stației de poliție fără permisiune și a răsturnat un scaun, în timp ce a continuat să rostească cuvinte obscene în adresa maiorului K. și să-l amenințe cu represalii fizice.

Prin urmare, dl Zolotukhin a insultat intenționat și în mod public o persoană oficială în exercitarea funcțiilor sale oficiale, prin urmare, el a comis infracțiunea prevăzută de articolul 310 al Codului penal.

După ce raportul de contravenție administrativă în privința dlui Zolotukhin a fost întocmit, acesta, împreună cu dra P., au fost plasați într-un automobil pentru a fi transportați la Gribanovskiy ROVD, regiunea Voronej. În automobil, în prezența trei P., a locotenent-colonelului N., comandant asistent al unității militare 14254, și a șoferului L., dl Zolotukhin a continuat intenționat să atace onoare și demnitatea maiorului K., care îndeplinea funcțiile sale de serviciu, rostind obscenități în privința acestuia în capacitatea lui de ofițer de poliție și, prin urmare, insultându-l în mod public; apoi el a amenințat în public că va cauza moartea violentă a maiorului K., șeful secției de poliție nr. 9, pentru inițierea procedurii contravenționale împotriva sa.

Prin urmare, prin acțiunile sale intenționate, dl Zolotukhin a amenințat cu aplicarea violenței asupra unui funcționar public în legătură cu îndeplinirea de către acesta a funcțiilor sale de serviciu, prin urmare, el a comis infracțiunea prevăzută de articolul 318 § 1 al Codului penal.

22. La 2 decembrie 2002, Judecătoria sectorului Gribanovskiy a pronunțat hotărârea sa. În ceea ce privește infracțiunea prevăzută de articolul 213 § 2, Judecătoria de sector a achitat reclamantul pe următoarele motive:

“În dimineața zilei de 4 ianuarie 2002 în ... secția de poliție nr. 9, [reclamantul], care se afla în stare de ebrietate, i-a înjurat pe dra Y. și dl S., amenințându-l cu moartea pe cel din urmă. El a refuzat să se conformeze cererii legale a căpitanului S. ..., s-a comportat agresiv, l-a îmbrâncit pe S. și a încercat să evadeze. Examinând probele prezentate în cadrul procesului de judecată, instanța consideră că vinovăția [reclamantului] nu a fost stabilită. La 4 decembrie 2002, [reclamantul] a fost

sanționat cu trei zile de arest administrativ pentru aceleași acțiuni, în temeiul articolelor 158 și 165 al Codului privind contravențiile administrative. Hotărârea judecătorească nu a fost contestată și nu a fost casată. Instanța consideră că în acțiunile pârâtului nu există vreun indiciu a infracțiunii în temeiul articolului 213 § 2 (b) și îl achită pe acest temei.”

23. Judecătoria de sector a constatat vinovăția reclamantului pentru insultarea unui funcționar public, în temeiul articolului 319 al Codului penal. Ea a stabilit că reclamantul l-a înjurat pe maiorul K. și l-a amenințat, în timp ce ultimul redacta raportul de contravenție administrativă în baza articolelor 158 și 165 în oficiul său în secția de poliție. Declarațiile maiorului K. au fost coroborate cu depozitiile căpitanului S., a locotenent-colonelului N. și a trei Y., care, de asemenea, se aflau în biroul lui K.

24. În final, Judecătoria de sector a constatat vinovăția reclamantului pentru amenințarea cu aplicarea violenței în privința unui funcționar public, în temeiul articolului 318 § 1 al Codului penal. În baza declarațiilor maiorului K., a locotenent-colonelului N. și a prietenei reclamantului, instanța a constatat că, după ce raportul de contravenție administrativă a fost finalizat, reclamantul și prietena sa au fost transportați cu automobilul la secția de poliție regională Gribovskiy. În automobil, reclamantul a continuat să-l înjure pe maiorul K. De asemenea, el l-a scuipat și a spus că, după ce va fi eliberat, el îl va omorî și se va ascunde. Maiorul K. a perceput amenințarea ca fiind una reală, deoarece reclamantul a avut în trecut un comportament abuziv și violent.

25. La 15 aprilie 2003, Tribunalul Regional Voronej a confirmat, în mod sumar, hotărârea în apel.

II. DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNĂ PERTINENTE

26. Constituția Rusiei prevede că ”nimeni nu poate fi condamnat de două ori pentru aceeași infracțiune” (articolul 50 § 1).

27. Codul de procedură penală stabilește că urmărirea penală urmează a fi încetată dacă în privința bănuțului sau învinutului există o hotărâre judecătorească irevocabilă privind aceleași învinuiri sau o hotărâre a instanței de judecată, a procurorului sau a anchetatorului de a înceta urmărirea penală împotriva bănuțului sau învinutului privind aceleași învinuiri sau de refuz în pornirea urmăririi penale (articolul 27 (4) și (5)).

28. Codul RSFSR privind contravențiile administrative (în vigoare la acel moment) prevede următoarele:

Articolul 158 Huliganismul nu prea grav

“Huliganismul nu prea grav, adică rostirea cuvintelor obscene în locuri publice, comportamentul ofensiv față de alte persoane și alte acțiuni similare care încalcă ordinea și liniștea publică, se sancționează cu amendă între zece și cincisprezece salarii lunare minime sau cu una sau două luni de muncă corecțională combinată cu reținerea a douăzeci de procente din salariul contravenientului sau – dacă, în

circumstanțele cauzei și având în vedere caracterul contravenientului, aceste măsuri nu sunt considerate a fi adecvate – cu arest administrativ de până la cincisprezece zile.”

29. Codul penal al Federației Ruse (în vigoare la acel moment) prevede următoarele:

Articolul 213 Huliganismul

“1. Huliganismul, adică încălcarea gravă a ordinii publice sau demonstrarea grosolană a lipsei de respect față de comunitate, însoțită de aplicarea violenței față de persoane sau de amenințarea aplicării violenței sau distrugerii ori deteriorării proprietății altor persoane, se sancționează ... cu privare de libertate de până la doi ani.

2. Aceleași acțiuni, dacă sunt comise:

...

(b) în timpul opunerii rezistenței unei persoane oficiale sau unei alte persoane în îndeplinirea funcțiilor sale de serviciu de menținere a ordinii publice sau de încetare a încălcării ordinii publice ...

- se sancționează cu muncă obligatorie între 180 și 240 ore sau cu muncă corecțională între unul și doi ani, sau cu privare de libertate de până la cinci ani.”

Articolul 318 Aplicarea violenței împotriva unui funcționar public

“1. Aplicarea violenței care nu pune în pericol viața sau sănătatea ori amenințarea aplicării unei astfel de violențe împotriva unui funcționar public sau a rudelor sale, în legătură cu îndeplinirea funcțiilor sale de serviciu, se sancționează cu amendă între 200 și 500 salarii lunare minime ... sau cu detenție între trei și șase luni, sau cu privare de libertate de până la cinci ani ...”

Articolul 319 Insultarea unui funcționar public

“ Insultarea publică a unui funcționar public în legătură cu îndeplinirea funcțiilor sale de serviciu, se sancționează cu amendă între 50 și 100 salarii lunare minime, ... muncă obligatorie între 120 și 180 ore sau cu muncă corecțională între șase luni și un an.”

30. În Hotărârea nr. 4 din 27 iunie 1978 (cu modificările ulterioare), Plenul Curții Supreme a decis că, în cazurile în care împotriva persoanei a fost intentat un proces contravențional privind comiterea huliganismului nu prea grav, dar acțiunile acesteia reprezintă un pericol social suficient pentru a fi considerată o infracțiune, împotriva acesteia urmează a fi inițiată urmărirea penală în temeiul articolului 206 al Codului penal al RSFSR (înlocuit prin articolul 213 al Codului penal a Rusiei după 1 ianuarie 1997) (§ 5). În Hotărârea nr. 5 din 24 decembrie 1991 (cu modificările ulterioare), Plenul Curții Supreme a decis că instanțele de judecată inferioare nu trebuie să interpreteze extensiv infracțiunea de huliganism, cu scopul de a exclude

răspunderea penală a persoanelor acuzate de comiterea contravenției administrative de huliganism nu prea grav (§ 20).

III. DREPTUL INTERNAȚIONAL COMPARAT ȘI PERTINENT

A. Pactul Internațional privind drepturile civile și politice

31. Articolul al 14 § 7 al Pactului Internațional privind drepturile civile și politice prevede următoarele:

“Nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit din pricina unei infracțiuni pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă în conformitate cu legea și cu procedura penală a fiecărei țări.”

B. Statutul Curții Penale Internaționale

32. Articolul 20 al Statutului Curții Penale Internaționale prevede următoarele:

“1. Cu excepția dispozițiilor contrare ale prezentului statut, nimeni nu poate fi judecat de Curte pentru actele constitutive de crime pentru care a fost deja condamnat sau anchetat de aceasta.

2. Nimeni nu poate fi judecat de către o altă instanță pentru o crimă prevăzută la art. 5 pentru care a fost deja condamnat sau achitat de către Curte.

3. Oricine a fost judecat de către o altă instanță pentru un comportament căzând de asemenea sub prevederile art. 6, 7 sau 8 nu poate fi judecat de către Curte decât dacă procedura în fața altor instanțe:

(a) avea ca scop să sustragă persoanele în cauză responsabilității penale pentru crime ce țin de competența Curții; sau

(b) nu a fost condusă în mod independent sau imparțial, cu respectarea garanțiilor prevăzute de dreptul internațional, ci într-un mod care, în circumstanțele date, era incompatibil cu intenția de a acționa persoana în justiție.”

C. Uniunea Europeană și Acordul de la Schengen

33. Articolul 50 al Cărții Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, care a fost proclamată solemn de către Parlamentul European, Consiliu și Comisie la Strasbourg, la 12 decembrie 2007 (OJ 14.12.2007, C 303/1), prevede următoarele:

“Nimeni nu poate fi judecat sau condamnat pentru o infracțiune pentru care a fost deja achitat sau condamnat în cadrul Uniunii, prin hotărâre judecătorească definitivă, în conformitate cu legea.”

34. Articolul 54 al Convenției de Implementare a Acordului Schengen din 14 iunie 1985 (“CIAS”) prevede următoarele:

“O persoană, împotriva căreia a fost pronunțată o hotărâre definitivă într-un proces pe teritoriul unei Părți Contractante, nu poate face obiectul urmăririi penale de către o altă Parte Contractantă pentru aceleași fapte, dacă o pedeapsă a fost fixată, are putere de lucru judecat, este în curs de executare sau nu mai poate fi executată conform legilor Părții Contractante care a pronunțat sentința.

35. Curtea de Justiție a Comunității Europene (“CJE”) a recunoscut principiul *non bis in idem* ca principiu fundamental în dreptul comunitar (*Limburgse Vinyl Maatschappij NV (LVM) și alții c. Comisiei*, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C - 250/99 P la C-252/99 P & C-254/99, § 59, 15 October 2002):

“... principiul *non bis in idem*, care este un principiu fundamental al dreptului comunitar, consacrat, de asemenea, în articolul 4 (1) al Protocolului nr. 7 la CEDO, interzice, în materie de concurență, de a constata vinovăția unei întreprinderi sau de a iniția proceduri împotriva acesteia a doua oară pe motive de comportament anticoncurențial pentru care a fost penalizată sau declarate iresponsabilă printr-o decizie irevocabilă anterioară”.

36. În domeniul dreptului concurențial, CJE a aplicat următoarea abordare pentru a verifica conformitatea cu principiul *non bis in idem* (*Aalborg Portland și Alții c. Comisiei*, C-204/00P, 205/00P, 211/00P, 213/00P, 217/00P, 219/00P, § 338, 7 ianuarie 2004):

“În ceea ce privește respectarea principiului *ne bis in idem*, aplicarea acestui principiu este supusă triplei condiții de identitate a faptelor, unitatea contravenientului și unitatea interesului juridic protejat. Prin urmare, în temeiul acestui principiu, aceeași persoană nu poate fi sancționată mai mult decât o dată pentru un mod unic de comportament ilegal conceput pentru a proteja aceleași valori juridice.”

37. Practica CJE în domeniul poliției și cooperării judiciare în materie penală se bazează pe o interpretare diferită a *idem* (*Leopold Henri Van Esbroeck*, C-436/04, 9 martie 2006):

“27. În primul rând, cu toate acestea, modul de redactare a articolului 54 din CIAS, ‘aceleași fapte’, arată că această dispoziție se referă doar la natura actelor în litigiu și să nu la clasificarea lor juridică.

28. Urmează, de asemenea, a fi notat că termenii utilizați în acest articol diferă de cei utilizați în alte tratate internaționale care consacră principiul *ne bis in idem*. Spre deosebire de articolul 54 din CIAS, articolul 14 (7) din Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice și articolul 4 al Protocolului nr. 7 la Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale utilizează termenul ‘infrațiune’, ceea ce înseamnă că criteriul de clasificare juridică a faptelor este relevant ca o condiție prealabilă pentru aplicabilitatea principiului *ne bis in idem*, care este consacrat în aceste tratate.

...

30. Există o implicație necesară a principiului *ne bis in idem*, consacrat în acest articol, că Statele Contractante au încredere reciprocă în sistemele lor de justiție penală și că fiecare dintre ele recunoaște dreptul penal în vigoare în celelalte State Contractante, chiar atunci când rezultatul ar fi fost diferit dacă dreptul național ar fi fost aplicat ([C-385/01] *Gözütok și Brügge* [[2003] ECR I-1345], paragraful 33).

31. Rezultă că posibilitatea clasificărilor juridice divergente ale aceluiași fapt în două State Contractante diferite nu este un obstacol pentru aplicarea articolului 54 din CIAS.

32. Pentru aceleași motive, criteriul de identitate a interesului juridic protejat nu poate fi aplicabil, deoarece acest criteriu poate varia de la un Stat Contractant la altul.

33. Constatările de mai sus sunt în continuare confirmate de obiectivul articolului 54 al CIAS, care este de a asigura că nimeni nu este urmărit penal pentru aceleași fapte în mai multe State Contractante, pe motivul exercitării dreptului său la libera circulație (*Gözütok și Brügge*, paragraful 38 și Cauza C-469/03 *Miraglia* [2005] ECR I-2009, paragraful 32).

34. După cum a remarcat Avocatul General la punctul 45 din Opinia sa, dreptul la libera circulație este garantat în mod eficient numai dacă făptuitorul unui act cunoaște că, odată ce a fost găsit vinovat și a executat pedeapsa sau, după caz, a fost achitat printr-o hotărâre definitivă într-un Stat Membru, el poate călători în spațiul Schengen fără teama de a fi urmărit penal într-un alt Stat Membru, în temeiul faptului că sistemul juridic al Statului Membru în cauză tratează faptul respectiv ca o infracțiune separată.

35. Deoarece nu există o armonizare a legislațiilor penale naționale, un criteriu bazat pe încadrarea juridică a actelor sau pe interesul juridic protejat ar putea crea tot atât de multe bariere în libera circulație pe teritoriul Schengen, după câte sisteme penale a Statelor Contractante există.

36. În aceste condiții, unicul criteriu relevant pentru aplicarea articolului 54 din CIAS este identitatea faptelor materiale, înțeleasă în sensul existenței unui set de circumstanțe concrete care sunt indisolubil legate între ele.

...

38. ... evaluarea definitivă în această privință aparține ... instanțelor naționale competente care au sarcina de a stabili dacă faptele materiale în cauză constituie un ansamblu de fapte indisolubil legate între ele în timp, spațiu și prin obiectul lor.”

38. CJE a confirmat și dezvoltat această abordare în cel mai recent caz privind aplicarea principiului *non bis in idem* (*Norma Kraaijenbrink*, C-367/05, 18 iulie 2007):

“26. ... urmează a fi notat că Curtea a stabilit deja că unicul criteriu relevant pentru aplicarea articolului 54 al CIAS este identitatea faptelor materiale, înțeles ca existența unui ansamblu de circumstanțe concrete care sunt indisolubil legate între ele (a se vedea *Van Esbroeck*, paragraful 36; Cauza C-467/04 *Gasparini și Alții* [2006] ECR I-9199, paragraful 54 și Cauza C-150/05 *Van Straaten* [2006] ECR I-9327, paragraful 48).

27. În scopul de a evalua dacă un astfel de set de circumstanțe concrete există, instanțele naționale competente trebuie să stabilească dacă faptele materiale din cele două proceduri constituie un ansamblu de fapte indisolubil legate între ele în timp, spațiu și prin obiectul lor (a se vedea, în acest scop, *Van Esbroeck*, paragraful 38; *Gasparini și Alții*, paragraful 56 și *Van Straaten*, paragraful 52).

28. Rezultă că punctul de plecare pentru evaluarea noțiunii de ‘aceleași fapte’ în sensul articolului 54 al CIAS este acela de a lua în considerare comportamentul ilegal specific care a dus la pornirea procedurilor penale în fața instanțelor din cele două State Contractante, ca un tot întreg. Astfel, articolului 54 al CIAS poate deveni aplicabil numai în cazul în care instanța care se ocupă de a doua urmărire penală constată că faptele materiale, fiind legate în timp, spațiu și prin obiectul lor, formează un întreg inseparabil.

29. Pe de altă parte, în cazul în care faptele materiale nu formează un astfel de ansamblu inseparabil, simplul fapt că instanța în fața căreia este introdusă a doua urmărire penală constată că presupusul autor al acestor acte a acționat cu aceeași intenție criminală, nu este suficient pentru a indica că există un set de circumstanțe concrete care sunt indisolubil legate între ele, incluse în noțiunea de ‘aceleași fapte’ în sensul articolului 54 al CIAS.

30. După cum Comisia Comunităților Europene a subliniat, o legătură subiectivă între faptele care au dus la inițierea procedurilor penale în două State Contractante diferite nu înseamnă neapărat că există o legătură obiectivă între faptele materiale în cauză, care, în consecință, ar putea fi diferite în timp și spațiu și prin natura lor.

...

32. ... este de competența instanțelor naționale să aprecieze dacă gradul de identitate și de conexiune între toate circumstanțele de fapt care au dus la inițierea acestor proceduri penale împotriva aceleiași persoane în cele două State Contractante este de o așa natură, încât este posibil de a constata că acestea sunt ‘aceleași fapte’ în sensul articolului 54 al CIAS.

...

36. Având în vedere cele de mai sus, răspunsul la prima întrebare trebuie să fie, prin urmare, că articolul 54 al CIAS urmează a fi interpretat în sensul că:

– criteriul relevant în scopul aplicării acestui articol este identitatea faptelor materiale, înțeles ca existența unui ansamblu de fapte indisolubil legate între ele, independent de încadrarea juridică a acestor fapte sau de interesul juridic protejat;

– fapte diferite constând, în special, în primul rând, în deținerea într-un Stat Contractant a veniturilor provenite din traficul de droguri și, în al doilea rând, în schimbul la casele de schimb valutar într-un alt Stat Contractant a unor sume de bani provenite, de asemenea, din acest trafic, nu ar trebui să fie considerate ca fiind ‘aceleași fapte’ în sensul articolului 54 al CIAS doar pentru că instanța națională competentă constată că respectivele fapte sunt legate între ele prin aceeași intenție criminală;

– este de competența acestei instanțe naționale să aprecieze dacă gradul de identitate și de legătură între toate faptele care urmează să fie comparate este de așa natură încât

este posibil, având în vedere criteriul relevant menționat, de a considera că acestea sunt ‘aceleași fapte’ în în sensul articolului 54 al CIAS.”

D. Convenția Americană a Drepturilor Omului

39. Articolul 8 § 4 al Convenției Americane a Drepturilor Omului prevede următoarele:

“O persoană acuzată achitată printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă nu poate fi subiectul unui nou proces de judecată pentru aceeași cauză.”

40. Curtea Interamericană pentru Drepturile Omului a dat următoarea interpretare acestei prevederi (*Loayza-Tamayo c. Peru*, 17 septembrie 1997, Seria C nr. 33, § 66):

“Acest principiu este destinat să protejeze drepturile persoanelor care au fost judecate pentru anumite fapte de a fi supuse unui nou proces de judecată pentru aceeași cauză. Spre deosebire de formula utilizată de către alte instrumente internaționale de protecție a drepturilor omului (de exemplu, Pactul Internațional al Organizației Națiunilor Unite privind drepturile civile și politice, articolul 14 (7), care se referă la aceeași ‘infracțiune’), Convenția Americană folosește expresia ‘aceeași cauză’, care este un termen mult mai larg în favoarea victimei.”

E. Curtea Supremă a Statelor Unite

41. În Statele Unite, regula interzicerii condamnării de două ori pentru aceeași faptă rezultă din al Cincilea Amendament la Constituție, care prevede următoarele:

“...nicio persoană nu va fi subiectul aceleiași infracțiuni de două ori, punându-se viața și integritatea în primejdie ...”

42. În cauza *Blockburger c. Statelor Unite*, 284 U.S. 299 (1932), în care pârâtul a vândut medicamente care nu erau în ambalajul original și fără o prescripție medicală din partea cumpărătorului și în care vânzarea a fost caracterizată ca reprezentând două infracțiuni, Curtea Supremă a adoptat următoarea interpretare:

”Articolul 1 al Legii cu privire la droguri instituie infracțiunea de vânzare a oricărui dintre medicamentele interzise, cu excepția vânzării în sau din ambalajul original ștampilat, iar articolul 2 interzice infracțiunea de vânzare a oricărui astfel de medicament în lipsa unei prescripții medicale din partea persoanei căreia acest medicament este vândut. Astfel, în temeiul statutului, sunt create două infracțiuni distincte. În acest caz a existat o singură vânzare, iar întrebarea este dacă, ambele articole fiind încălcate printr-un singur act, acuzatul a comis două infracțiuni sau numai una.

...

Fiecare dintre infracțiunile instituite solicită dovada unui element diferit. Regula aplicabilă este faptul că, în cazul în care aceeași faptă sau operațiune constituie o încălcare a două dispoziții legale distincte, testul care urmează a fi aplicat pentru a stabili dacă există două infracțiuni sau doar una, este dacă fiecare prevedere impune dovada unui fapt suplimentar pe care cealaltă nu o cere ... Această curte a citat și a adoptat limbajul Curții Supreme din Massachusetts, în *Morey v. Commonwealth*, 108 Mass 433: ‘Un act unic poate fi o infracțiune împotriva a două prevederi legale, precum și în cazul în care fiecare prevedere cere o dovadă a unui fapt suplimentar pe care cealaltă nu o cere, o achitare sau condamnare în temeiul unei prevederi nu exonerează pârâtul de la urmărirea penală și pedeapsă în temeiul celeilalte prevederi.’”

43. În cauza *Grady v. Corbin*, 495 US 508 (1990), care se referea la un ”omor cauzat printr-un accident rutier” de către pârâtul Corbin, Curtea Supremă de Justiție a adoptat o abordare diferită:

“... [O] comparație tehnică a elementelor celor două infracțiuni, după cum a fost stabilită în *Blockburger*, nu protejează suficient pârâtii de mai multe procese. Acest caz demonstrează în mod similar limitările analizei din *Blockburger*. Dacă *Blockburger* a reprezentat cercetarea privind supunerea dublă urmărilor penale succesive, Statul a putut să-l judece pe Corbin în patru procese consecutive: pentru omisiunea de a conduce la mijlocul arterei de transport, pentru conducerea în stare de ebrietate, pentru atac și pentru omor. Statul ar fi putut îmbunătăți prezentarea probelor în cadrul fiecărui proces de judecată, evaluând martorii care au depus cele mai convingătoare mărturii, documentele care au avut cel mai mare impact, care declarație introductivă și pledoarie a convins cel mai mult membrii juriului. Corbin ar fi fost obligat fie să conteste fiecare dintre aceste procese, ori să pledeze vinovat pentru a evita neplăcerile și cheltuielile de judecată.

Astfel, o urmărire penală ulterioară trebuie să facă mai mult decât să supraviețuiască testul *Blockburger*. După cum am sugerat în *Vitale*, clauza interzicerii judecării de două ori pentru aceeași infracțiune interzice orice urmărire penală ulterioară, în care guvernul, în scopul de a stabili un element esențial al unei infracțiuni invocate în acea urmărire penală, va dovedi un comportament care constituie o infracțiune pentru care inculpatul a fost deja judecat. ... Întrebarea critică este care comportament va fi demonstrat de către stat, și nu ce dovezi va folosi statul pentru a dovedi acest comportament ... [Un] stat nu poate evita regulile clauzei interzicerii judecării de două ori pentru aceeași infracțiune doar prin modificarea dovezilor prezentate pentru a dovedi același comportament în cadrul urmărilor penale succesive...”

44. Cu toate acestea, în cauza *Statele Unite v. Dixon*, 509 U.S. 688 (1993), Curtea Supremă a revenit la testul *Blockburger*:

”Clauza interzicerii judecării de două ori pentru aceeași infracțiune se aplică atât în urmărirea penală non-sumară, la fel ca și pentru alte urmăriri penale. În contextul pedepselor multiple și urmăririi penale succesive, interzicerii judecării de două ori pentru aceeași infracțiune se aplică dacă cele două infracțiuni pentru care inculpatul este sancționat sau judecat nu trece de testul ‘aceleași elemente’ sau testul ‘Blockburger’ ... Acest test întreabă dacă fiecare infracțiune conține un element care nu este inclus în cealaltă; dacă nu, acestea sunt ‘aceleași infracțiune’ în sensul clauzei, și clauza interzicerii judecării de două ori pentru aceeași infracțiune interzice pedepsirea ulterioară sau urmărirea penală ...

Deși urmărirea penală [în cazul de față] ar fi, fără îndoială, interzisă de testul ‘aceleși comportament’ stabilit în *Grady*, regula *Grady* trebuie să fie respinsă, deoarece a contrazis o jurisprudență constantă ... și a produs confuzie ... Mai mult decât atât, regula *Grady* s-a dovedit deja instabilă în aplicare, a se vedea *Statele Unite v. Felix*, 503 SUA. Deși Curtea nu reconsideră ușor precedentele, ea niciodată nu s-a simțit constrânsă să urmeze deciziile anterioare care sunt impracticabile sau prost motivate.”

ÎN DREPT

I. OBIECȚIA PRELIMINARĂ A GUVERNULUI

45. În fața Marii Camere, Guvernul a ridicat pentru prima dată excepția de neepuizare a căilor de recurs interne. El a susținut că reclamantul nu a contestat condamnarea sa contravențională sau decizia de a intenta procesul penal.

46. Curtea reiterează că, potrivit articolului 55 al Regulamentului Curții, orice excepție de inadmisibilitate trebuie, în măsura în care caracterul acesteia și circumstanțele permit, să fie ridicată de către Statul Parte pârât în observațiile sale scrise sau verbale privind admisibilitatea cererii (a se vedea *Prokopovich c. Rusiei*, nr. 58255/00, § 29, ECHR 2004-XI (extrase), cu referințele ulterioare). La etapa admisibilității, Guvernul nu a ridicat vreo obiecție privind epuizarea căilor de recurs interne. Prin consecință, Guvernul este împiedicat de a ridica obiecția preliminară de neepuizare a căilor de recurs interne la această etapă a procedurii. Obiecția Guvernului trebuie, prin urmare, să fie respinsă.

II. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 4 AL PROTOCOLULUI NR. 7

47. Reclamantul a pretins, în temeiul articolului 4 al Protocolului nr. 7, că, după ce a fost deținut timp de trei zile pentru actele de huliganism comise la 4 ianuarie 2002, el a fost judecat din nou pentru aceeași infracțiune. Articolul 4 al Protocolului nr. 7 prevede următoarele:

“1. Nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceluiași Stat pentru săvârșirea infracțiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale acestui Stat.

2. Dispozițiile paragrafului precedent nu împiedică redeschiderea procesului, conform legii și procedurii penale a Statului respectiv, dacă fapte noi sau recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată.

3. Nicio derogare de la prezentul articol nu este îngăduită în temeiul art. 15 din convenție.”

A. Dacă prima sancțiune a fost de natură penală

48. Curtea observă că, la 4 ianuarie 2002, reclamantul a fost găsit vinovat în cadrul unui proces desfășurat conform Codului privind contravențiile administrative, procedură care este considerată ”administrativă” și nu ”penală” în sistemul de drept al Rusiei. Astfel, în scopul de a stabili dacă reclamantul a fost ”achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale Statului”, prima chestiune care trebuie decisă este dacă această procedură se referă la o cauză ”penală” în sensul articolului 4 al Protocolului nr. 7.

1. Concluzia Camerei

49. Având în vedere pedeapsa de maxim cincisprezece zile stabilită de infracțiunea prevăzută de articolul 158 al Codului cu privire la contravențiile administrative și termenul de trei zile de detenție pe care reclamantul l-a executat, Camera a considerat că constatarea vinovăției în procedurile desfășurate la 4 ianuarie 2002 a constituit o condamnare ”penală” în sensul articolului 4 al Protocolului nr. 7.

2. Argumentele părților

(a) Reclamantul

50. Reclamantul a susținut că condamnarea sa potrivit articolului 158 al Codului cu privire la contravențiile administrative îndeplinește criteriile stabilite în jurisprudența Curții privind interpretarea noțiunii de ”acuză în materie penală”. El a subliniat că elementul decisiv pentru clasificarea unei infracțiuni ca fiind ”penală” a fost mai degrabă pedeapsa potențială - în cazul său, cincisprezece zile de detenție - decât pedeapsa aplicată efectiv (el s-a referit la cauzele *Engel și Alții c. Olandei*, 8 iunie 1976, § 85, Seria A nr. 22 și *Lauko c. Slovaciei*, 2 septembrie 1998, *Rapoarte de Hotărâri și Decizii* 1998-VI). El a reamintit că a fost încătușat atunci când a fost dus în fața judecătorului, a fost găsit vinovat în aceeași zi și condamnat la trei zile de detenție cu efect imediat.

(b) Guvernul

51. Guvernul a acceptat că condamnarea reclamantului la 4 ianuarie 2002 a fost de natură ”penală”.

3. *Aprecierea Curții*

52. Curtea reiterează că încadrarea juridică a procedurii în dreptul intern nu poate fi singurul criteriu pertinent pentru aplicabilitatea principiului *non bis in idem* în sensul articolului 4 § 1 al Protocolului nr. 7. În caz contrar, aplicarea acestei dispoziții ar fi lăsată la discreția Statelor Contractante, ceea ce ar putea duce la rezultate incompatibile cu obiectul și scopul Convenției (a se vedea, printre cele mai recente, *Storbråten c. Norvegiei* (dec.), nr. 12277/04, ECHR 2007-... (extrase), cu referințele ulterioare). Noțiunea de ”procedură penală” în textul articolului 4 al Protocolului nr. 7 trebuie să fie interpretată în lumina principiilor generale cu privire la termenele ”acuzatie în materie penală” și ”pedeapsă” din articolele 6 și, respectiv, 7 ale Convenției (a se vedea *Haarvig c. Norvegiei* (dec.), nr. 11187/05, 11 decembrie 2007; *Rosenquist c. Suediei* (dec.), nr. 60619/00, 14 septembrie 2004; *Manasson c. Suediei* (dec.), nr. 41265/98, 8 aprilie 2003; *Göktan c. Franței*, nr. 33402/96, § 48, ECHR 2002-V; *Malige c. Franței*, 23 septembrie 1998, § 35, *Rapoarte* 1998-VII și *Nilsson c. Suediei* (dec.), nr. 73661/01, ECHR 2005-...).

53. Curtea a stabilit în jurisprudența sa trei criterii, cunoscute sub numele de ”criteriile *Engel*” (a se vedea *Engel și Alții*, citată mai sus), care urmează să fie luate în considerare pentru a stabili dacă există sau nu o ”acuzatie în materie penală”. Primul criteriu este încadrarea juridică a infracțiunii în dreptul național, al doilea este însăși natura infracțiunii, iar al treilea reprezintă gradul de severitate al pedepsei pe care persoana în cauză riscă să o suporte. Criteriile al doilea și al treilea sunt alternative și nu neapărat cumulative. Acest lucru, însă, nu exclude o abordare cumulativă în cazul în care o analiză separată a fiecărui criteriu nu permite să se ajungă la o concluzie clară cu privire la existența unei acuzații în materie penală (a se vedea, printre cele mai recente, *Jussila c. Finlandei* [MC], nr. 73053/01, §§ 30-31, ECHR 2006-..., și *Ezeh și Connors c. Regatului Unit* [MC], nr. 39665/98 și 40086/98, §§ 82-86, ECHR 2003-X).

54. Potrivit încadrării juridice naționale, fapta de ”huliganism nu prea grav” interzisă de articolul 158 al Codului cu privire la contravențiile administrative a fost caracterizată ca fiind una ”contravențională”. Cu toate acestea, Curtea reiterează că, anterior, ea a constatat că sfera definită ca ”contravențională” în sistemul de drept al Rusiei și în alte sisteme similare cuprinde anumite infracțiuni care au o conotație penală, dar sunt prea banale pentru a fi reglementate de dreptul și procedura penală (a se vedea *Menesheva c. Rusiei*, nr. 59261/00, § 96, ECHR 2006-...; *Galstyan c. Armeniei*, nr. 26986/03, § 57, 15 noiembrie 2007 și *Ziliberberg c. Moldovei*, nr. 61821/00, §§ 32-35, 1 februarie 2005).

55. Prin natura sa, includerea faptei de ”huliganism nu prea grav” în Codul cu privire la contravențiile administrative a avut scopul de a garanta protecția demnității umane și a ordinii publice, valori și interese care, în mod normal, intră în sfera de protecție a dreptului penal. Dispoziția

corespunzătoare a Codului vizează fapte dirijate împotriva tuturor cetățenilor, și nu contra unui grup cu statut special. Referirea la natura ”nu prea gravă” a faptelor nu exclude în sine clasificarea acestora ca ”penale” în sensul autonom al Convenției, deoarece nu există nimic în Convenție pentru a sugera faptul că natura penală a unei infracțiuni necesită în mod necesar, potrivit criteriilor Engel, un anumit grad de gravitate (a se vedea *Ezeh*, citată mai sus, § 104). În cele din urmă, Curtea consideră că obiectivele principale la stabilirea infracțiunii în cauză au fost reprimarea și disuadarea, care sunt recunoscute ca elemente caracteristice ale sancțiunilor penale (ibid., §§ 102 și 105).

56. În ceea ce privește gradul de severitate a măsurii, acesta este determinat prin referire la pedeapsa potențială maximă prevăzută de legea pertinentă în cauză. Pedeapsa aplicată efectiv este relevantă, dar nu poate diminua importanța a ceea ce a fost inițial în joc (ibid., § 120). Curtea observă că articolul 158 al Codului cu privire la contravențiile administrative prevedea cincisprezece zile de închisoare ca pedeapsă maximă și că reclamantul a fost în cele din urmă condamnat la trei zile de privare de libertate. După cum Curtea a confirmat în mai multe rânduri, într-o societate care aderă la principiile statului de drept, în cazul în care pedeapsa ar putea fi și, de fapt, impune unui reclamant pierderea de libertate, există o prezumție că acuzațiile împotriva acestuia sunt ”penale”, o prezumție care poate fi răsturnată în întregime în cazuri excepționale, și numai dacă privarea de libertate nu poate fi considerată ”în mod considerabil prejudiciabilă”, având în vedere natura sa, durata sa sau modul său de executare (a se vedea *Engel*, § 82 și *Ezeh*, § 126, ambele citate mai sus). În prezenta cauză, Curtea nu distinge nicio circumstanță excepțională de acest gen.

57. Având în vedere considerațiile de mai sus, Curtea conchide, ca și Camera, că natura contravenției de ”huliganism nu prea grav”, împreună cu severitatea pedepsei, au făcut ca condamnarea reclamantului la 4 ianuarie 2002 să intre în sfera ”procedurii penale”, în sensul articolului 4 al Protocolului nr. 7.

B. Dacă infracțiunile pentru care reclamantul a fost judecat au fost aceleași (*idem*)

58. Articolul 4 al Protocolului nr. 7 garantează că nimeni nu va fi judecat sau pedepsit pentru o infracțiune pentru care el sau ea a fost deja condamnat sau achitat printr-o hotărâre definitivă. Având în vedere multitudinea acuzațiilor aduse reclamantului în cadrul procedurilor penale, Curtea consideră că este necesar să se stabilească de la bun început dacă infracțiunile penale de care reclamantul a fost acuzat au fost similare în esență cu contravenția administrativă pentru care el a fost condamnat.

1. Concluzia Camerei

59. Camera a constatat că, în ceea ce privește condamnarea reclamantului în temeiul articolelor 318 și 319 ale Codului penal pentru insultarea și amenințarea cu aplicarea violenței împotriva unui funcționar public, această parte din condamnare s-a întemeiat pe fapte separate și ulterioare în timp celor pe care a fost bazată condamnarea sa pentru ”huliganism”. Pe de altă parte, acuzația de ”huliganism” adusă reclamantului în temeiul articolului 213 al Codului Penal s-a referit la aceleași fapte care au stat și la baza condamnării sale în temeiul articolului 158 al Codului cu privire la contravențiile administrative.

Având în vedere că infracțiunea de ”huliganism nu prea grav”, după cum este definită în articolul 158 și cea a ”huliganismului” în temeiul articolului 213 conțin aceleași elemente esențiale, și anume tulburarea ordinii publice, Camera a conchis că reclamantul a fost judecat pentru o infracțiune pentru care a fost deja condamnat anterior.

2. Argumentele părților

(a) Reclamantul

60. Reclamantul a susținut că, în cazul în care diferite infracțiuni au fost judecate consecutiv ca urmare a unui fapt unic, întrebarea-cheie a fost dacă infracțiunile au avut sau nu ”aceleași elemente esențiale”. În jurisprudența Curții, infracțiunile separate au fost distinse cu ajutorul criteriului ”aceleași elemente esențiale” în cinci circumstanțe. În primul rând, în cazul în care comportamentul reclamantului nu era același cu privire la cele două infracțiuni (la fel ca în *Manasson*, citată mai sus). În al doilea rând, în cazul în care înseși infracțiunile au avut diferite aspecte esențiale (la fel ca în *Schutte c. Austriei*, nr. 18015/03, 26 iulie 2007, în care Codul penal se referea la utilizarea amenințării violente împotriva unui agent public, în timp ce Codul rutier pedepsea doar omisiunea de a se opri în scopul unui control rutier). În al treilea rând, în cazul în care o condiție esențială a naturii vinovăției inculpatului a fost necesară pentru o infracțiune, dar nu s-a aplicat la cealaltă (cum ar fi o dovadă de intenție sau neglijență, la fel ca în *Rosenquist*, citată mai sus, sau o dovadă a unui eșec intenționat, la fel ca în *Ponsetti și Chesnel c. Franței* (dec.), nr. 36855/97 și 41731/98, ECHR 1999-VI). În al patrulea rând, în cazul în care scopul măsurilor a fost diferit (de exemplu, prevenirea și disuadarea, spre deosebire de reprimare, la fel ca în *Mjelde c. Norvegiei* (dec.), nr. 11143/04, 04, 1 februarie 2007). În al cincilea rând, în cazul în care sancțiunile vizau două entități juridice distincte (la fel ca în *Isaksen c. Norvegiei* (dec.), nr. 13596/02, 2 octombrie 2003).

61. În ceea ce privește această cauză, reclamantul a subliniat că el a fost acuzat în cadrul procesului penal, intentat în temeiul articolului 213 al

Codului penal, în urma acțiunilor sale în dimineața zilei de 4 ianuarie 2002, pentru care el fusese supus deja unei sancțiuni contravenționale. În opinia sa, infracțiunile pentru care el a fost judecat în temeiul articolului 213 al Codului penal și, respectiv, a articolului 158 al Codului cu privire la contravențiile administrative conțin aceleași elemente esențiale atât de fapt, cât și de drept.

62. În opinia reclamantului, ambele proceduri dirijate împotriva sa au vizat aceleași fapte, care sunt înjurarea polițiștilor, încălcarea ordinii publice, refuzul de a se supune ordinelor poliției și tentativa de părăsire a secției de poliție în dimineața zilei de 4 ianuarie 2002. Aceste acțiuni au fost descrise în raportul privind contravenția administrativă din 4 ianuarie 2002 și în rechizitoriul din 19 aprilie 2002.

63. În ceea ce privește caracterizarea acestor fapte în drept, urmărirea penală a acțiunilor reclamantului a fost posibilă fie în temeiul articolului 158 al Codului cu privire la contravențiile administrative, ori în temeiul articolului 213 al Codului penal. Deși latura obiectivă a celor două infracțiuni nu a fost exact aceeași, ambele au avut aceleași elemente esențiale. Noțiunea de "demonstrare grosolană a lipsei de respect față de comunitate" în temeiul articolului 213 cuprindea, în esență, "rostirea cuvintelor obscene în locuri publice [și] comportamentul ofensiv față de alte persoane", în conformitate cu articolul 158. Reclamantul s-a referit la jurisprudența Curții Supreme a Rusiei, care, din 1978, a constatat că o singură faptă ar putea constitui fie o contravenție administrativă de "huliganism nu prea grav", ori o infracțiune de "huliganism", dar niciodată ambele (a se vedea paragraful 30 de mai sus). Prin urmare, posibilitatea ca o singură faptă să constituie infracțiuni diferite (*concoure ideal d'infractions*) a fost exclusă în această cauză.

(b) Guvernul

64. Guvernul a susținut că reclamantul a comis două infracțiuni care erau distincte atât în fapt, cât și în drept.

65. În ceea ce privește faptele, Guvernul a susținut că urmărirea penală a reclamantului pentru infracțiunea de "huliganism" în temeiul articolului 213 § 2 al Codului penal s-a referit la atacurile sale verbale în adresa căpitanului S. și maiorului K., în timp ce acesta din urmă pregătea raportul de contravenție administrativă, care a avut loc *după* ce contravenția administrativă a fost deja comisă. Potrivit Guvernului, având în vedere cerințele de efectuare a procedurilor contravenționale într-un mod "rapid" și într-un "termen rezonabil", autoritățile naționale nu au putut urmări penal în mod imediat aceste acțiuni ale reclamantului, deoarece ele erau ocupate cu aducerea reclamantului în fața unui judecător. Inițierea urmăririi penale ar fi necesitat timp suplimentar și completarea unor acte procedurale specifice. În opinia Guvernului, această cauză a fost similară, în ceea ce privește

circumstanțele de fapt, cu cauzele *Schutte* (citată mai sus) și *Asci c. Austriei* (dec., nr. 4483/02, ECHR 2006-...).

66. În ceea ce privește încadrarea juridică, Guvernul a recunoscut că atât contravenția administrativă de "huliganism nu prea grav", cât și infracțiunea de "huliganism" au protejat același interes juridic, acela al ordinii publice. Cu toate acestea, cele două infracțiuni au fost diferite în ceea ce privește latura obiectivă, gravitatea încălcării ordinii publice și, de asemenea, severitatea pedepsei. Contravenția administrativă a fost mai puțin gravă decât infracțiunea, deoarece a acoperit mai degrabă o abatere de la normele stabilite sociale și morale, în timp ce infracțiunea implica utilizarea violenței și a rezistenței împotriva unui funcționar public. Guvernul a subliniat că "huliganismul nu prea grav" nu doar că se pedepsește cu o durată mai scurtă de închisoare, dar și condițiile de detenție administrativă au fost, de asemenea, mai bune decât într-o închisoare în care infractorii condamnați își execută pedepsele. Prin urmare, nu a existat vreo identitate a infracțiunilor.

c) Terțul intervenient

67. Terțul intervenient a argumentat că termenul în limba franceză "*infraction*" și termenul "offence" din limba engleză a avut o origine dublă: în primul rând, în fapta concretă actuală, răuvoitoare care a creat dezordinea publică, iar în al doilea rând, în încadrarea juridică a infracțiunii, care reprezintă descrierea unei norme juridice de conduită pasibilă de o pedeapsă. Stabilirea sensului de "*infraction*" sau "offence" se referă la comportamentul infractorului. Această confuzie a fost menținută de către instrumentele de drept internațional, care, în fapt, au utilizat ambele expresii ("infracțiuni" și "fapte"). Aceasta explică de ce "infracțiunea" a fost tradusă ca "*les mêmes faits*" în versiunea franceză a Convenției din 1990 de Implementare a Acordului Schengen.

68. În opinia terțului intervenient, ambiguitatea termenilor "*infraction*" și "offence" au creat confuzii în cadrul instituțiilor Convenției. În timp ce Comisia, în cauza *Raninen c. Finlandei* (nr. 20972/92, decizia Comisiei din 7 martie 1996) și Curtea în cauza *Gradinger c. Austriei* (23 octombrie 1995, Seria A nr. 328-C) au folosit termenul "infracțiune" pentru a descrie comportamentul reclamantului, hotărârea în cauza *Oliveira c. Elveției* (30 iulie 1998, *Rapoarte* 1998-V) a semnalat nouă tendință, prin care Curtea a admis că instanțe diferite s-ar putea pronunța asupra unor "infracțiuni distincte, chiar dacă acestea [erau] parte a unui act criminal unic". Prin urmare, conceptul de "infracțiune" interpretat în calitate de comportament a deschis calea spre o abordare pe care autorii Protocolului nr. 7 nu au prevăzut-o.

69. Terțul intervenient a criticat jurisprudența Curții pentru imprevizibilitate și incertitudine juridică și a cerut Curții să adopte o abordare mai coerentă. În opinia sa, abordarea care constă în definirea lui *idem* pe baza "acelorași fapte" este o metodă mult mai sigură pentru o

persoană decât cea bazată pe încadrarea juridică. Această abordare ar consolida credibilitatea jurisprudenței Curții referitoare la un drept inalienabil, care nu trebuie să fie supusă puterilor discreționare naționale.

3. *Aprecierea Curții*

(a) Sumarul abordărilor existente

70. Jurisprudența acumulată de-a lungul istoriei de aplicare a articolului 4 al Protocolului nr. 7 de către Curte demonstrează existența mai multor abordări în privința întrebării dacă infracțiunile pentru care un reclamant a fost judecat au fost la fel.

71. Prima abordare, care se concentrează pe ”același comportament” din partea reclamantului, indiferent de calificarea juridică a acestuia (*idem factum*), este exemplificat în hotărârea *Gradinger*. În acea cauză, dl Gradinger a fost condamnat penal pentru provocarea morții din neglijență și, de asemenea, amendat în procedurile administrative pentru conducerea automobilului fiind în stare de ebrietate. Curtea a constatat că, deși denumirea, natura și scopul celor două infracțiuni au fost diferite, a existat o încălcare a articolului 4 al Protocolului nr. 7, în măsura în care ambele decizii s-au bazat pe același comportament al reclamantului (a se vedea *Gradinger*, citată mai sus, § 55).

72. A doua abordare pornește, de asemenea, de la premisa că comportamentul pârâtului care a dus la pornirea urmăririi penale este același, dar postulează că același comportament poate constitui mai multe infracțiuni (*concours idéal d'infractions*), care pot fi judecate în cadrul unor proceduri separate. Această abordare a fost dezvoltată de Curte în cauza *Oliveira* (citată mai sus), în care reclamanta a fost condamnată, în primul rând, pentru incapacitatea de a controla automobilul și, în al doilea rând, pentru provocarea leziunilor corporale din neglijență. Mașina ei a virat pe partea cealaltă a drumului, lovind un automobil și apoi s-a ciocnit cu al doilea automobil, șoferul căruia a suferit leziuni grave. Curtea a constatat că faptele cauzei au fost un exemplu tipic a unei fapte care constituie infracțiuni *diferite*, în timp ce articolul 4 al Protocolului nr. 7 interzice doar judecarea persoanelor de două ori pentru *aceeași* infracțiune. În opinia Curții, deși ar fi fost mai în concordanță cu principiul bunei administrări a justiției ca sentința privind cele două infracțiuni să fi fost aplicată de aceeași instanță într-un singur set de proceduri, faptul că au existat două seturi de proceduri în această cauză, nu a fost decisiv. Faptul că infracțiunile distincte au fost judecate de instanțe diferite, chiar și în cazul în care au fost parte dintr-un act criminal unic, nu a dus la o încălcare a articolului 4 al Protocolului nr. 7, în special în cazul în care sancțiunile nu au fost cumulative (a se vedea *Oliveira*, citată mai sus, §§ 25-29). În cauza ulterioară *Göktan*, Curtea a considerat, de asemenea, că nu a existat o încălcare a articolului 4 al Protocolului nr. 7, deoarece același

comportament criminal pentru care reclamantul a fost condamnat a constituit două infracțiuni distincte: o infracțiune privind importul ilegal de droguri, precum și o infracțiune vamală privind incapacitatea de a plăti amenda vamală (a se vedea *Göktan*, citată mai sus, § 50). Această abordare a fost aplicată de asemenea în cauzele *Gauthier c. Franței* (dec., nr. 61178/00, 24 iunie 2003) și *Ongun c. Turciei* (dec., nr. 15737/02, 10 octombrie 2006).

73. A treia abordare pune accentul pe "elementele esențiale" ale celor două infracțiuni. În *Franz Fischer a. Austriei* (nr. 37950/97, 29 mai 2001), Curtea a confirmat că articolul 4 al Protocolului nr. 7 a tolerat urmărirea penală pentru mai multe infracțiuni care decurg dintr-un act criminal unic (*concours idéal d'infractions*). Totuși, deoarece ar fi incompatibil cu această dispoziție ca un reclamant să poată fi judecat sau pedepsit din nou pentru infracțiunile care au fost pur și simplu "nominal diferite", Curtea a statuat că trebuie să examineze suplimentar dacă astfel de infracțiuni au avut sau nu aceleași "elemente esențiale". În cazul dlui Fischer, în care contravenția administrativă de conducere a automobilului în stare de ebrietate și infracțiunea de provocare a morții din neglijență din cauză că "s-a lăsat intoxicat", au avut aceleași "elemente esențiale", Curtea a constatat o încălcare a articolului 4 al Protocolului nr. 7. De asemenea, ea a subliniat faptul că dacă cele două infracțiuni pentru care persoana în cauză a fost judecată s-ar fi suprapus doar puțin, nu ar fi existat vreun motiv să se considere că inculpatul nu ar fi putut fi urmărit penal pe rând pentru fiecare dintre ele. Aceeași abordare a fost urmată în cauza *W.F. c. Austriei* (nr. 38275/97, 30 mai 2002) și *Sailer c. Austriei* (nr. 38237/97, 6 iunie 2002), ambele bazându-se pe un set similar de circumstanțe.

74. Din momentul introducerii conceptului de "elemente esențiale", Curtea s-a referit în mod frecvent la acesta în cauzele sale ulterioare. În *Manasson*, "elementul esențial" care face distincție între contravenția fiscală și infracțiunea penală s-a dovedit a fi "utilizarea de către reclamant a informației incorecte conținute în cărțile contabile la depunerea declarațiilor sale fiscale" (a se vedea *Manasson*, citată mai sus). În mod similar, în *Bachmaier*, Curtea a constatat că circumstanța agravantă specială de conducere a automobilului sub influența alcoolului a fost stabilită numai într-un singur set de proceduri (a se vedea *Bachmaier c. Austriei* (dec.), nr. 77413/01, 2 septembrie 2004).

75. Într-o serie de cazuri privind infracțiunile legate de impozitare, două infracțiuni fiscale au fost diferite prin intenția și scopul acestora (a se vedea *Rosenquist*, citată mai sus). Aceleași două distincții s-au dovedit a fi relevante în cauzele *Storbråten* și *Haarvig*, ambele citate mai sus.

76. Un set diferit de "elemente esențiale" au fost prezentate în analiza Curții în două cauze austriece. În *Hauser-Sporn*, ea a constatat că infracțiunea de abandonare a victimei și infracțiunea de a nu informa poliția despre un accident sunt diferite prin intenția lor penală și, de asemenea,

vizează diferite fapte și omisiuni (a se vedea *Hauser-Sporn c. Austriei*, nr. 37301/03, §§ 43-46, 7 decembrie 2006). În *Schutte*, ”elementul esențial” al unei infracțiuni a fost utilizarea amenințării sau forței ca un mijloc de a rezista exercitarea autorității publice, în timp ce cealaltă s-a referit la o simplă omisiune în contextul siguranței rutiere, și anume omisiunea de a opri la cererea poliției (a se vedea *Schutte*, citată mai sus, § 42).

77. În cele din urmă, în decizia sa cea mai recentă la acest subiect, Curtea a stabilit că cele două infracțiuni în cauză au avut ”elemente esențiale” diferite, prin care s-au distins în privința gravității și consecințelor lor, valorii sociale protejate și intenției criminale (a se vedea *Garretta c. Franței* (dec.), nr. 2529/04, 4 martie 2008).

(b) Armonizarea abordării care urmează a fi adoptată

78. Curtea consideră că existența unei varietăți de abordări pentru a stabili dacă infracțiunea pentru care un reclamant a fost urmărit penal este într-adevăr aceeași ca și cea pentru care el sau ea a fost deja condamnat sau achitat printr-o hotărâre definitivă, generează incertitudine juridică incompatibilă cu un drept fundamental, și anume dreptul de a nu fi judecat de două ori pentru aceeași infracțiune. Acesta este contextul în care Curtea este chemată acum să ofere o interpretare armonizată a noțiunii de ”aceeași infracțiune” - elementul *idem* al principiului *non bis in idem* - în sensul articolului 4 al Protocolului nr. 7. În timp ce este în interesul securității juridice, a previzibilității și egalității în fața legii ca Curtea să nu se abată, fără un motiv întemeiat, de la precedentele stabilite în cazurile anterioare, omisiunea Curții de a menține o abordare dinamică și evolutivă s-ar transforma într-un obstacol în calea reformei sau perfecționării (a se vedea *Vilho Eskelinen și Alții c. Finlandei* [MC], nr. 63235/00, § 56, ECHR 2007-...).

79. O analiză a instrumentelor internaționale care încorporează principiul *non bis in idem* într-o formă sau alta dezvăluie o varietate de termeni în care acesta este formulat. Astfel, articolul 4 al Protocolului nr. 7 la Convenție, articolul 14 § 7 al Pactului Internațional al Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile civile și politice și articolul 50 al Cărții Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene se referă la “[aceeași] infracțiune” (“[*même*] *infraction*”), Convenția Americană a Drepturilor Omului vorbește despre ”aceeași cauză” (“*mêmes faits*”), Convenția de Implementare a Acordului Schengen interzice urmărirea penală a ”acelorași fapte” (“*mêmes faits*”) și Statutul Curții Penale Internaționale utilizează termenul ”[același] comportament” (“[*mêmes*] *actes constitutifs*”). Diferența între termenii ”acelorași fapte” sau ”aceeași cauză” (“*mêmes faits*”), pe de o parte, și termenul ”[aceeași] infracțiune” (“[*même*] *infraction*”), pe de altă parte, a fost decisă de Curtea de Justiție a Comunităților Europene și a Curții Inter-Americane pentru Drepturile Omului de a fi un element important în favoarea adoptării abordării bazate strict pe identitatea faptelor materiale și

respingând încadrarea juridică a unor astfel de acte ca fiind irelevantă. Constatând astfel, ambele tribunale au subliniat că o astfel de abordare ar favoriza făptuitorul, care ar ști că, odată ce a fost găsit vinovat și a executat pedeapsa sau a fost achitat, el nu trebuie să se teamă în continuare de urmărirea penală pentru aceeași faptă (a se vedea paragrafele 37 and 40 de mai sus).

80. Curtea consideră că utilizarea termenului "infracțiune" în textul articolului 4 al Protocolului nr. 7 nu poate justifica aderarea la o abordare mai restrictivă. Ea reiterează că Convenția trebuie să fie interpretată și aplicată într-un mod care face ca drepturile să fie practice și efective, nu teoretice și iluzorii. Aceasta este un instrument viu, care trebuie interpretat în lumina condițiilor actuale (a se vedea, printre altele, *Tyrer c. Regatului Unit*, 25 aprilie 1978, § 31, Seria A nr. 26 și *Christine Goodwin c. Regatului Unit* [MC], nr. 28957/95, § 75, ECHR 2002-VI). Dispozițiile unui tratat internațional, cum ar fi Convenția, trebuie interpretate în lumina obiectului și scopului lor și, de asemenea, în conformitate cu principiul efectivității (a se vedea *Mamatkulov și Askarov c. Turciei* [MC], nr. 46827/99 și 46951/99, § 123, ECHR 2005-I).

81. Curtea notează, în continuare, că abordarea care subliniază încadrarea juridică a două infracțiuni este prea restrictivă cu privire la drepturile persoanei, pentru aceasta Curtea se limitează la constatarea că persoana a fost urmărită penal pentru infracțiuni care au o încadrare juridică diferită, riscă mai degrabă să submineze garanția prevăzută la articolul 4 al Protocolului nr. 7, decât să o facă practică și eficientă, în conformitate cu Convenția (a se compara cu *Franz Fischer*, citată mai sus, § 25).

82. În consecință, Curtea consideră că articolul 4 al Protocolului nr. 7 trebuie să fie înțeles în sensul că interzice urmărirea penală sau judecarea a celei de-a doua "infracțiuni" în măsura în care aceasta decurge din fapte identice sau fapte care sunt în mod substanțial aceleași.

83. Garanția consacrată în articolul 4 al Protocolului nr. 7 devine relevantă la inițierea unei noi urmări penale, în cazul în care o achitare sau condamnare anterioară au dobândit deja statutul de *res judicata*. În acest moment, materialele disponibile vor cuprinde în mod necesar decizia prin care prima "procedură penală" a fost încheiată și lista de acuzații formulate împotriva reclamantului în noua procedură. În mod normal, aceste documente ar conține o descriere a faptelor în ceea ce privește atât infracțiunea pentru care reclamantul a fost deja judecat, cât și infracțiunea de care el sau ea este acuzat. În opinia Curții, astfel de descrieri ale faptelor sunt, de fapt, un punct de plecare adecvat pentru determinarea chestiunii dacă faptele în ambele proceduri erau identice sau în mod substanțial aceleași. Curtea subliniază că este irelevant care părți ale noilor acuzații sunt în cele din urmă admise sau respinse în procedura ulterioară, deoarece articolul 4 al Protocolului nr. 7 conține mai degrabă o măsură de protecție împotriva judecării sau riscului de a fi judecat din nou în cadrul unei proceduri noi, decât o interdicție a celei de-a doua condamnări sau achitări (a se compara paragraful

110 de mai jos).

84. Prin urmare, cercetarea Curții ar trebui să se concentreze asupra acelor fapte care constituie un ansamblu de circumstanțe concrete care implică de fapt același inculpat și care sunt indisolubil legate între ele în timp și spațiu, a căror existență trebuie să fie demonstrată în scopul de a asigura o condamnare sau de a iniția proceduri penale.

(c) Aplicarea acestei abordări în prezenta cauză

85. Curtea va începe analiza circumstanțelor în prezenta cauză prin revizuirea succesiunii evenimentelor care au avut loc la 4 ianuarie 2002 și acuzațiile aduse împotriva reclamantului.

86. Dimineața devreme, prietena reclamantului a fost descoperită în complexul militar și ambii au fost duși la secția de poliție nr. 9 în scopul de a prezenta explicații. Nicio procedură nu a fost inițiată în privința intrării ilegale a prietenei reclamantului în complex.

87. La secția de poliție, reclamantul a început să strige la dra Y. și căpitanul S. și l-a îmbrâncit pe cel din urmă. Apoi a încercat să plece, dar a fost oprit și încătușat. Ofițerii de poliție au decis că comportamentul insolent al reclamantului a constituit o contravenție administrativă.

88. Reclamantul a fost dus apoi în biroul maiorului K., care a început să redacteze un raport de contravenție administrativă. Căpitanul S. și un alt ofițer erau, de asemenea, prezenți. Reclamantul a continuat să se comporte în mod necorespunzător și l-a înjurat pe maiorul K.

89. După ce raportul a fost completat, polițiștii l-au pus pe reclamant într-o mașină pentru a fi transportat la ROVD Gribanovskiy. Pe drum, reclamantul a continuat să-l înjure pe maiorul K., care se afla în aceeași mașină, și l-a amenințat cu moartea.

90. În ceea ce privește procedura inițiată împotriva reclamantului, Curtea observă în primul rând că, la 4 ianuarie 2002, Judecătoria de sector a

condamnat reclamantul pentru comiterea ”huliganismului nu prea grav”, în conformitate cu articolul 158 al Codului cu privire la contravențiile administrative. Deși hotărârea Judecătoriei conținea doar o singură propoziție relevantă pentru stabilirea situației de fapt și nu a menționat niciun element de probă, se poate presupune, în mod rezonabil, că aceasta s-a bazat pe raportul de contravenție administrativă, care a fost compilat de către poliție și prezentat Judecătoriei de sector (a se vedea paragraful 15 de mai sus). Reclamantul a fost găsit vinovat în cadrul procedurii contravenționale pentru înjurarea lucrătorilor de poliție și încălcarea ordinii publice în scurt timp după sosirea sa la secția de poliție nr. 9.

91. În cadrul procedurii penale ulterioare, reclamantul a fost pus sub trei capete de acuzație în legătură cu evenimentele din 4 ianuarie 2002 (a se vedea acuzația citată la paragraful

21 de mai sus). În primul rând, el a fost acuzat de comiterea actelor de ”huliganism”, în temeiul articolului 213 al Codului penal, în urma înjurării trei Y. și a căpitanului S. și încălcării ordinii publice imediat după sosirea sa la secția de poliție nr. 9. În al doilea rând, el a fost acuzat de insultarea unui funcționar public, în temeiul articolului 319 al Codului penal, pentru înjurarea maiorului K, în biroul său, în timp ce acesta din urmă redacta raportul de contravenție administrativă. În al treilea rând, el a fost acuzat de amenințarea aplicării violenței în privința unui funcționar public, în temeiul articolului 318 al Codului penal, în urma amenințării cu moartea a maiorului K. în drum spre ROVD Gribanovskiy.

92. Această recapitulare a evenimentelor și a acuzațiilor demonstrează că, în primul episod, reclamantul i-a înjurat pe dra Y. și căpitanul S. în sediul biroului de pașapoarte, în timp ce în episoadele doi și trei, el l-a insultat pe maiorul K. mai întâi în biroul acestuia și apoi în automobil și l-a amenințat cu aplicarea violenței. Prin urmare, nu a existat vreo unitate de timp sau spațiu între cele trei episoade. Rezultă că, deși comportamentul reclamantului a fost în esență similar pe parcursul întregii zile de 4 ianuarie 2002 – pe durata căreia el a continuat să fie verbal ofensiv față de diferiți funcționari – acesta nu a constituit un act continuu, dar mai degrabă manifestări diferite ale aceluiași comportament exprimat într-o serie de ocazii distincte (a se compara cu *Raninen*, citată mai sus).

93. În ceea ce privește al doilea și al treilea episod în care maiorul K. a fost implicat, acuzațiile împotriva reclamantului au fost ridicate pentru prima dată doar în cadrul procedurii penale. Prin urmare, nu poate fi spus că el a fost judecat din nou pentru o infracțiune pentru care el a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă. În consecință, nu există vreo problemă de conformare cu articolul 4 al Protocolului nr. 7 în ceea ce privește urmărirea penală în temeiul articolelor 319 sau 318 ale Codului penal.

94. Situația este, însă, diferită în ceea ce ține de actele de huliganism pentru care reclamantul a fost condamnat prima dată în cadrul procedurii

contravenționale, în temeiul articolului 158 al Codului cu privire la contravențiile administrative și, ulterior, urmărit penal potrivit articolului 213 al Codului penal. Întrucât se pune în discuție comportamentul aceluiași inculpat și în același interval de timp, Curtea este obligată să verifice dacă faptele contravenției pentru care reclamantul a fost condamnat și cele ale infracțiunii de care el a fost acuzat au fost identice sau în mod substanțial aceleași.

95. Definiția contravenției de "huliganism nu prea grav" în temeiul articolului 158 se referă la trei tipuri de comportament interzis: "rostirea cuvintelor obscene în locuri publice", "comportamentul ofensiv față de alte persoane" și "alte acțiuni care încalcă ordinea publică". Fiecare dintre aceste elemente au fost în sine suficiente pentru constatarea vinovăției. Dintre acestea, Judecătoria de sector a luat în considerare două elemente: rostirea cuvintelor obscene și lipsa reacției față de mustrări, care ar putea fi interpretată ca o formă de "acte care încalcă ordinea publică".

96. În cadrul procedurii penale ulterioare, reclamantul a fost acuzat în temeiul articolului 213 § 2 (b) al Codului penal. Această acuzație urma a fi demonstrată în cadrul urmăririi penale prin faptul că inculpatul (a) a încălcat grav ordinea publică sau a demonstrat o lipsă de respect grosolană față de comunitate; (b) a aplicat violența sau a amenințat aplicarea violenței și (c) a opus rezistență unui funcționar public. Cazul întocmit de organul de urmărire penală s-a bazat pe faptul că reclamantul a rostit cuvinte obscene în adresa trei Y. și a căpitanului S. și, de asemenea, l-a îmbrâncit pe cel din urmă și l-a amenințat cu violența fizică. Nu este sarcina Curții să decidă dacă fiecare dintre aceste elemente au fost justificate în mod corespunzător, deoarece, după cum a fost menționat mai sus, o condamnare în doilea set de proceduri nu este un element necesar pentru garantarea aplicării articolului 4 al Protocolului nr. 7, fiind suficient ca reclamantul să fi fost susceptibil de a fi judecat și/sau a fost de fapt judecat cu privire la aceste acuzații.

97. Faptele care au dus la inițierea acuzației contravenționale împotriva reclamantului s-au referit la încălcarea ordinii publice prin înjurarea ofițerilor de poliție dra Y. și căpitanul S. și îmbrâncirea celui din urmă. Aceleași fapte au format elementul central al acuzației aduse în temeiul articolului 213 al Codului penal, potrivit căreia reclamantul a încălcat ordinea publică prin rostirea cuvintelor obscene, amenințându-l pe căpitanul S. cu violență și i-a opus rezistență. Astfel, faptele din cele două proceduri s-au deosebit printr-un singur element, și anume amenințarea cu violența, care nu a fost menționată în cadrul primei proceduri. În consecință, Curtea constată că acuzația penală în temeiul articolului 213 § 2 (b) a îmbrățișat toate faptele contravenției în temeiul articolului 158 al Codului cu privire la contravențiile administrative și că, dimpotrivă, contravenția de "huliganism nu prea grav" nu a conținut niciun element care nu este cuprins în infracțiunea de "huliganism". Faptele celor două infracțiuni trebuie să fie, prin urmare, considerate ca fiind în mod substanțial aceleași, în sensul

articolului 4 al Protocolului nr. 7. După cum Curtea a subliniat mai sus, faptele celor două infracțiuni servesc ca punct unic de comparație și argumentul Guvernului precum că acestea erau distincte prin gravitatea pedepsei impuse este, prin urmare, irelevant pentru această cercetare.

C. Dacă a existat o dublare a procedurilor (*bis*)

1. Concluzia Camerei

98. Camera a reiterat că articolul 4 al Protocolului nr. 7 nu s-a limitat doar la dreptul de a nu fi pedepsit de două ori, dar s-a extins la dreptul de a nu fi urmărit sau judecat de două ori. Aceasta a considerat că argumentul Guvernului precum că reclamantul a fost achitat în cele din urmă în cadrul procedurilor penale în privința acuzației de huliganism, nu a avut vreo influență asupra pretenției sale că a fost urmărit și judecat a doua oară pe aceeași acuzație.

99. Camera a subliniat că procedurile penale împotriva reclamantului au fost inițiate și conduse de către același departament de poliție și a examinate de către același judecător. Ea a constatat că autoritățile ruse au permis ca procedura penală să fie efectuată în deplină cunoștință de condamnarea contravențională anterioară a reclamantului pentru aceeași infracțiune.

100. În cele din urmă, Camera a constatat că încălcarea principiului *non bis in idem* nu a fost motivul pentru achitarea reclamantului. Achitarea s-a bazat pe un temei de drept, și anume faptul că urmărirea penală nu a demonstrat vinovăția reclamantului potrivit standardului de probe necesare în materie penală, distinct de procedurile contravenționale.

2. Argumentele părților

(a) Reclamantul

101. Reclamantul a susținut că articolul 4 al Protocolului nr. 7 se aplică nu doar în cazurile în care inculpatul a fost condamnat de două ori, dar, de asemenea, în cazurile în care un inculpat a fost judecat de două ori, indiferent dacă a existat o condamnare. El a reamintit că, în cauza *Gradinger*, această dispoziție a fost aplicată chiar dacă reclamantul a fost condamnat pentru o infracțiune și achitat pentru alta. În mod similar, el a fost urmărit, judecat și achitat în cele din urmă pentru infracțiunea de "huliganism", deși el a fost condamnat anterior pentru contravenția "huliganism nu prea grav", care au avut aceleași elemente esențiale. În opinia sa, această situație a constituit o încălcare a principiului *non bis in idem*.

102. Reclamantul a susținut, în continuare, că situația sa era diferită de cea în cauza *Ščiukina c. Lituaniei* (dec., nr. 19251/02, 5 decembrie 2006), în

care instanțele naționale au recunoscut în mod explicit că a avut loc o încălcare a principiului *non bis in idem* și s-au referit la posibilitatea anulării condamnării contravenționale anterioare. În schimb, în această cauză, o simplă referire, în hotărârea din 2 decembrie 2002, la procedurile contravenționale împotriva reclamantului nu poate fi interpretată ca o confirmare a încălcării dreptului reclamantului de a nu fi judecat de două ori. Nicio mențiune a principiului *non bis in idem* nu a fost făcută în hotărâre, fie ca o normă a Constituției, a dreptului internațional privind drepturile omului sau a Codului de procedură penală. În ceea ce privește legislația Rusiei, reclamantul oricum nu a putut beneficia de acest principiu, deoarece garanția împotriva dublării procedurilor se aplica doar ”infracțiunilor”, în timp ce reclamantul a fost condamnat pentru o abatere contravențională. Reclamantul a fost achitat nu din cauza caracterului repetitiv al urmăririi penale, dar din cauza lipsei de probe care să dovedească vinovăția lui.

103. Reclamantul și-a exprimat îngrijorarea cu privire la abordarea stabilită în cazul *Zigarella c. Italiei* (dec., nr. 48154/99, 3 octombrie 2002), potrivit căreia, în absența oricărei daune demonstrată de către reclamant, articolul 4 al Protocolului nr. 7 ar fi fost încălcat doar în cazul în care noile proceduri ar fi fost inițiate în cunoștință de cauză despre judecarea inculpatului în cadrul procedurilor anterioare. El a susținut că a fost puțin probabil ca acțiunea să fi fost inițiată fără cunoștința statului, deoarece organele statului au fost acelea care au inițiat mereu procedurile penale. În orice caz, situația reclamantului a fost diferită de cea din cauza *Zigarella*, deoarece autoritățile ruse au condus procedurile împotriva sa timp de mai mult de paisprezece luni, în deplină cunoștință de condamnarea sa anterioară.

(b) Guvernul

104. Guvernul a pretins pentru prima dată în fața Marii Camere că reclamantul ar fi putut contesta condamnarea sa contravențională într-o instanță superioară. Termenul pentru recurs era de zece zile și ar fi putut fi prelungit la cererea unei părți. Reclamantul nu a contestat condamnarea contravențională și aceasta nu a devenit ”definitivă” în sensul articolului 4 al Protocolului nr. 7.

105. În procedura în fața Camerei, Guvernul a susținut că Judecătoria de sector a achitat reclamantul de acuzația de huliganism în temeiul articolului 213 § 2 al Codului penal și, prin urmare, a remediat o încălcare anterioară a drepturilor reclamantului comisă în cadrul urmăririi penale. Având în vedere că al doilea set de proceduri s-a încheiat cu achitarea reclamantului de acuzația de huliganism, nu a existat vreo repetare a procedurilor. Guvernul nu a reluat acest argument în fața Marii Camere.

(c) **Terțul intervenient**

106. Terțul intervenient a criticat decizia Curții în cauza *Zigarella* care, în opinia sa, a introdus un nou criteriu de aplicabilitate care nu a existat în textul original al articolului 4 al Protocolului nr. 7, și anume scopul presupus al dispoziției, prin care s-a stabilit că doar noile urmăriri penale care au fost inițiate în mod intenționat încalcă regula *non bis in idem*. Terțul intervenient a cerut Curții să abandoneze acest criteriu suplimentar, deoarece s-ar putea dovedi periculos pentru viitor.

3. *Aprecierea Curții*

(a) **Dacă a existat o decizie “definitivă”**

107. Curtea reiterează că scopul articolului 4 al Protocolului nr. 7 este de a interzice repetarea unei proceduri penale care a fost încheiată printr-o decizie ”definitivă” (a se vedea *Franz Fischer*, citată mai sus, § 22 și *Gradinger*, citată mai sus, § 53). Potrivit Raportul Explicativ al Protocolului nr. 7, care face trimitere la Convenția europeană privind valoarea internațională a hotărârilor represive, o ”decizie este definitivă ‘în cazul în care, în conformitate cu expresia tradițională, ea a dobândit forța de *res judicata*. Acesta este cazul atunci când ea este irevocabilă, adică atunci când nu sunt disponibile căi de atac ordinare suplimentare sau când părțile au epuizat căile de atac respective, sau au permis ca termenul de atac să expire fără a se folosi de acestea”. Această abordare este bine stabilită în jurisprudența Curții (a se vedea, de exemplu, *Nikitin c. Rusiei*, nr. 50178/99, § 37, ECHR 2004-VIII și *Horciag c. României* (dec.), nr. 70982/01, 15 martie 2005).

108. Deciziile împotriva cărora poate fi depusă o cale ordinară de atac sunt excluse din domeniul de aplicare a garanției prevăzute la articolul 4 al Protocolului nr. 7, atâta timp cât termenul pentru depunerea unui astfel de recurs nu a expirat. Pe de altă parte, căile de atac extraordinare, cum ar fi o cerere de redeschidere a procedurilor sau o cerere de prelungire a termenului-limită expirat nu sunt luate în considerare pentru a stabili dacă procedurile au ajuns la o concluzie definitivă (a se vedea *Nikitin*, citată mai sus, § 39). Deși aceste remedii reprezintă o continuare a primei proceduri, natura ”definitivă” a deciziei nu depinde de utilizarea lor. Este important de a sublinia că articolul 4 al Protocolului nr. 7 nu se opune redeschiderii procedurii, după cum se menționează în mod clar în al doilea paragraf al articolului 4.

109. În această cauză, hotărârea contravențională din 4 ianuarie 2002 a fost tipărită pe un formular standard care indica faptul că niciun apel nu a fost depus împotriva acesteia și că aceasta a intrat în vigoare imediat (a se vedea paragraful 19 de mai sus). Cu toate acestea, chiar presupunând că a fost susceptibilă de a fi contestată în termen de zece zile de la adoptarea

acesteia, după cum a susținut Guvernul, aceasta a dobândit puterea *res judicata* după expirarea acestui termen-limită.

Nu au existat alte căi de atac ordinare la dispoziția părților. Hotărârea contravențională a devenit, prin urmare, "definitivă" în sensul autonom al Convenției la 15 ianuarie 2002, în timp ce procedura penală a început la 23 ianuarie 2002.

(b) Dacă achitarea reclamantului a prevenit aplicarea garanțiilor articolului 4 al Protocolului nr. 7

110. Ca și Camera, Curtea reiterează că articolul 4 al Protocolului nr. 7 nu se limitează la dreptul de a nu fi pedepsit de două ori, dar se extinde la dreptul de a nu fi urmărit penal sau judecat de două ori (a se vedea *Franz Fischer*, citată mai sus, § 29). Chiar dacă nu este cazul, nu ar fi fost necesar de a adăuga termenul "pedepsit" la termenul "judecat", deoarece aceasta ar fi fost o simplă repetare. Articolul 4 al Protocolului nr. 7 se aplică chiar și atunci când persoana a fost urmărită doar în cadrul unei proceduri care nu s-a finalizat cu o condamnare. Curtea reiterează că articolul 4 al Protocolului nr. 7 conține trei garanții distincte și prevede că nimeni nu trebuie să fie (i) susceptibil de a fi judecat, (ii) judecat sau (iii) pedepsit pentru aceeași infracțiune (a se vedea *Nikitin*, citată mai sus, § 36).

111. În această cauză, reclamantul a fost condamnat printr-o hotărâre definitivă pentru huliganism nu prea grav și a executat pedeapsa care i-a fost aplicată. Apoi, el a fost acuzat de huliganism și arestat. Acțiunea a continuat timp de mai mult de zece luni, pe durata cărora reclamantul a trebuit să participe la urmărirea penală și să fie judecat. În consecință, faptul că el a fost în cele din urmă achitat de această acuzație nu are nicio influență asupra pretenției sale că el a fost urmărit și judecat a doua oară pe aceeași acuzație. Din acest motiv, Marea Cameră, la fel ca și Camera, constată nemotivată afirmația Guvernului precum că nu a existat nicio repetare a procedurii, deoarece reclamantul a fost în cele din urmă achitat de acuzația întemeiată pe articolul 213 § 2 al Codului penal.

(c) Dacă achitarea a privat reclamantul de statutul său de victimă

112. În cele din urmă, Curtea va examina argumentul alternativ al Guvernului precum că achitarea reclamantului de acuzația în temeiul articolului 213 § 2 al Codului penal l-a lipsit de statutul său de "victimă" a pretenției încălcări a articolului 4 al Protocolului nr. 7.

113. Curtea notează că, anterior, ea a constatat că modul în care autoritățile interne au administrat cele două seturi de proceduri ar putea fi relevant pentru determinarea statutului reclamantului de "victimă" a pretenției încălcări a articolului 4 al Protocolului nr. 7, în conformitate cu criteriile consecvente stabilite în jurisprudența sa. Astfel, în cauza *Zigarella* (citată mai sus), autoritățile naționale au desfășurat două seturi de proceduri împotriva reclamantului în același timp. După emiterea unei decizii

”definitive” în cadrul primei proceduri, cea de-a doua procedură a fost încheiată pe motiv că constituia o încălcare a principiului *non bis in idem*. Curtea a admis că autoritățile au recunoscut în mod explicit o încălcare și, prin întreruperea celui de-al doilea set de proceduri, au oferit o redresare adecvată. Prin urmare, reclamantul a pierdut statutul său de ”victimă” a pretensei încălcări a articolului 4 al Protocolului nr. 7.

114. Curtea a elaborat această abordare în cauza *Falkner*, în care a constatat că autoritățile naționale trebuie să aibă posibilitatea de remediere a situației, cum ar fi cea obținută în acea cauză, în care prima procedură a fost condusă de către o autoritate administrativă care nu avea competență în materie. Având în vedere faptul că acea autoritate a recunoscut ulterior eroarea, a încetat acțiunea și a restituit amenda, reclamantul nu a mai putut pretinde că ar fi fost afectat de rezultatul acestor proceduri (a se vedea *Falkner c. Austriei* (dec.), nr. 6072/02, 30 septembrie 2004).

115. Prin urmare, Curtea admite că, în cazurile în care autoritățile naționale au instituit două seturi de proceduri, dar recunosc mai târziu încălcarea principiului *non bis in idem* și oferă o remediere adecvată, de exemplu, încetarea sau anularea celui de-al doilea set de proceduri și anularea efectelor sale, Curtea poate considera că reclamantul a pierdut statutul său de ”victimă”. În caz contrar, ar fi imposibil pentru autoritățile naționale de a remedia presupusele încălcări ale articolului 4 al Protocolului nr. 7 la nivel național și conceptul de subsidiaritate ar pierde mult din utilitatea sa.

116. Revenind la situația de fapt din prezenta cauză, Curtea constată că nu a existat vreun indiciu că autoritățile ruse ar fi recunoscut, în oricare moment al procedurii, o încălcare a principiului *non bis in idem*. Achitarea reclamantului în temeiul articolului 213 § 2 al Codului penal nu a fost bazată pe faptul că el a fost judecat pentru aceleași acțiuni prevăzute de Codul cu privire la contravențiile administrative. Referirea la procedurile administrative din 4 ianuarie 2002 în textul hotărârii din 2 decembrie 2002 a constituit doar o declarație că acele proceduri au avut loc. Pe de altă parte, reiese în mod clar din textul hotărârii că Judecătoria de sector a examinat probele împotriva reclamantului și a constatat că acestea nu au reușit să întrunească standardul de probe necesare în materie. Prin urmare, achitarea acestuia a fost bazată mai degrabă pe un temei de fond decât pe unul procedural.

117. Omisiunea instanței naționale de a recunoaște o încălcare a principiului *non bis in idem* distinge această cauză de cauza *Ščiukina* (citată mai sus), în care Curtea Supremă din Lituania a recunoscut în mod expres o încălcare a acestui principiu, făcând referire la dispozițiile Constituției lituaniene și a Codului de procedură penală.

118. Totuși, în sistemul de drept al Rusiei, interdicția repetării procedurilor este limitată la sfera justiției penale. Potrivit Codului de procedură penală, o condamnare anterioară pentru o contravenție

administrativă similară în esență nu constituie un motiv de încetare a urmăririi penale (a se vedea paragraful

27 de mai sus). În mod similar, Constituția rusă protejează persoanele doar împotriva unei condamnări repetate pentru aceeași "infracțiune" (a se vedea paragraful

26 de mai sus). Prin urmare, spre deosebire de cauza *Șčiukina*, instanțele Rusiei nu au la dispoziție prevederi legale care să le permită să evite o repetare a procedurilor, în situația în care pârâtul este judecat pentru o infracțiune pentru care el sau ea a fost deja condamnat sau achitat printr-o decizie definitivă potrivit Codului cu privire la contravențiile administrative.

119. Având în vedere considerațiile de mai sus, Curtea constată că achitarea reclamantului de acuzația în temeiul articolului 213 § 2 al Codului penal nu-l deprivează de statutul său de "victimă" a pretinsei încălcări a articolului 4 al Protocolului nr. 7.

D. Sumarul constatărilor și concluzia

120. Curtea a constatat mai sus că reclamantul a fost condamnat pentru "huliganism nu prea grav" în proceduri administrative, care urmează a fi asimilate cu "procedura penală" în sensul autonom al acestui termen potrivit Convenției. După ce condamnarea sa a devenit "definitivă", împotriva sa au fost ridicate mai multe acuzații penale. Printre acestea, majoritatea se refereau la comportamentul reclamantului în momente diferite sau în diferite locații. Cu toate acestea, acuzația de "huliganism" s-a referit la exact același comportament ca și condamnarea anterioară pentru "huliganism nu prea grav" și, de asemenea, a cuprins în esență aceleași fapte.

121. Având în vedere cele de mai sus, Curtea consideră că procedurile instituite împotriva reclamantului în temeiul articolului 213 § 2 (b) al Codului penal se refereau în esență la aceeași infracțiune pentru care el a fost deja condamnat printr-o hotărâre definitivă în conformitate cu articolul 158 al Codului cu privire la contravențiile administrative.

122. Prin urmare, a existat o violare a articolului 4 al Protocolului nr. 7.

III. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

123. Articolul 41 al Convenției prevede următoarele:

"Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă."

A. Prejudiciu

124. În procedura în fața Camerei, reclamantul a lăsat la discreția Curții stabilirea cuantumului compensației pentru prejudiciul moral. Camera i-a acordat 1,500 de euro (EUR).

125. Reclamantului nu i s-a cerut să prezinte noi observații privind satisfacția echitabilă în procedura în fața Marii Camere.

126. Curtea nu vede vreun motiv de a se îndepărta de aprecierea Camerei făcută pe o bază echitabilă. În consecință, Curtea acordă reclamantului EUR 1,500 cu titlu de prejudiciul moral, plus orice taxă care poate fi percepută.

B. Costuri și cheltuieli

127. În procedura în fața Camerei, reclamantul a pretins 12,700 ruble rusești pentru activitatea a doi avocați în cadrul procedurilor interne, EUR 500 pentru zece ore de lucru a reprezentantului său dl Koroteyev și 300 de lire sterline (GBP) pentru trei ore de lucru a dlui Leach în procedurile de la Strasbourg și GBP 138.10 pentru costurile de traducere.

Camera i-a acordat EUR 1,000 cu titlu de costuri și cheltuieli, plus orice taxă care poate fi percepută din această sumă.

128. Reclamantul a pretins o sumă suplimentară de EUR 1,724.70 și GBP 4,946 pentru procedura în temeiul articolului 43 al Convenției. Aceste sume au fost divizate în EUR 1,380 timp de 23 de ore de lucru a dlui Koroteyev, GBP 4,017 pentru 40 de ore și 10 de minute de lucru a dlui Leach, EUR 344.70 și GBP 159 pentru călătoria și cheltuielile de cazare la Strasbourg, iar restul GBP 770 - pentru cheltuieli administrative și de traducere.

129. Guvernul a susținut că pretențiile "contrazic principiului necesității și caracterului rezonabil al costurilor și cheltuielilor". De asemenea, el a susținut că cheltuielile administrative și de traducere nu au fost suficient de detaliate.

130. În conformitate cu jurisprudența constantă a Curții, costurile și cheltuielile vor fi acordate în temeiul articolului 41, doar dacă acestea au fost necesare, realmente angajate și, de asemenea, rezonabile ca mărime (a se vedea *Belziuk c. Poloniei*, 25 martie 1998, § 49, *Rapoarte* 1998-II).

131. În această cauză, Curtea notează că reclamantul a fost reprezentat de către dl Koroteyev și dl Leach încă de la începutul procedurii în fața sa. Ea este convinsă că ratele și orele pretinse sunt rezonabile și că cheltuielile au fost suportate efectiv de către reprezentanții reclamantului.

În temeiul documentelor prezentate în fața sa, Curtea acordă reclamantului EUR 9,000 cu titlu de costuri și cheltuieli, plus orice taxă care poate fi percepută, care urmează a fi transferată, la cererea reclamantului, la contul bancar din Marea Britanie al reprezentanților reclamantului.

C. Dobânda de întârziere

132. Curtea consideră că este potrivit ca dobânda de întârziere să fie calculată în funcție de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Respinge* obiecția preliminară a Guvernului;
2. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 4 al Protocolului nr. 7;
3. *Hotărăște*
 - (a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni, următoarele sume, care să fie convertite în ruble rusești conform ratei aplicabile la data executării hotărârii:
 - (i) EUR 1,500 (una mie cinci sute de euro), plus orice taxă care poate fi percepută, cu titlu de prejudiciu moral;
 - (ii) EUR 9,000 (nouă mii euro), plus orice taxă care poate fi percepută, cu titlu de costuri și cheltuieli, care urmează a fi transferată la contul bancar din Marea Britanie al reprezentanților reclamantului;
 - (b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la executarea hotărârii, urmează să fie plătită o dobândă la sumele de mai sus, egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente.

Redactată în limba engleză și franceză și comunicată într-o ședință publică la Palatul Drepturilor Omului din Strasbourg, la 10 februarie 2009.

Michael O'Boyle
Grefier adjunct

Jean-Paul Costa
Președinte

© Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2012

Limbile oficiale ale Curții Europene a Drepturilor Omului sunt engleza și franceza. Această traducere a fost realizată cu sprijinul Fondului fiduciar pentru drepturile omului al Consiliului Europei (www.coe.int/humanrightstrustfund). Nu obligă Curtea, care, de altfel, nu își asumă răspunderea pentru calitatea acesteia. Traducerea poate fi descărcată din baza de date HUDOC a Curții Europene a Drepturilor Omului (<http://hudoc.echr.coe.int>) sau din

oricare altă bază de date în care Curtea a făcut această traducere disponibilă. Poate fi reproducă în scop necomercial, cu condiția ca titlul cauzei să fie citat în întregime, împreună cu referirea la dreptul de autor menționat anterior la Fondul fiduciar pentru drepturile omului. Dacă intenționați să utilizați vreun fragment din această traducere în scop comercial, vă rugăm să contactați publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/ European Court of Human Rights, 2012

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has share it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/ Cour Européenne des Droits de l'Homme, 2012

Les langues officielles de la Cour Européenne des Droits de l'Homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>) où de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.